

6.2 Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka – dôchodcu

Daňovník si **nemôže** znížiť základ dane o nezdaniiteľnú časť základu dane na daňovníka, ak na začiatku zdaňovacieho obdobia (k 1.1.2022) bol poberateľom:

- starobného dôchodku,
- vyrovnávacieho príplatku,
- predčasného starobného dôchodku,
- starobného dôchodkového sporenia,
- výsluhového dôchodku,
- alebo ak bol poberateľom dôchodku zo zahraničného povinného poistenia rovnakého druhu, výsluhového dôchodku zo zahraničia alebo obdobného výsluhového dôchodku zo zahraničia.

Daňovník **nemá nárok** na NČZD ani v prípade, ak mu bol dôchodok priznaný **spätne** k začiatku zdaňovacieho obdobia alebo k začiatku predchádzajúcich zdaňovacích období a ak suma tohto dôchodku je v úhrne vyššia ako suma nezdaniiteľnej časti platná pre konkrétne zdaňovacie obdobie.

Nárok na NČZD vznikne daňovníkovi iba v prípade, ak ročná suma vyplateného dôchodku v roku 2022 **nepresiahne** sumu 4 579,26 eura. Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka bude vypočítaná ako rozdiel medzi sumou 4 579,26 eura a výškou vyplateného dôchodku.

Do sumy vyplateného dôchodku **sa nezapočítava vdovský/vdovecký dôchodok, vianočný príspevok** (nakoľko tento je sociálnou dávkou a nie dôchodkom) a rovnako sa nezapočítava ani **invalidný dôchodok**.

Daňovník podnikal celý rok 2022. Od 15. 7. 2022 sa stal poberateľom starobného dôchodku. Má daňovník nárok na nezdaniiteľnú časť?

Odpoveď: Daňovník si môže uplatniť celú sumu nezdaniiteľnej časti základu dane na daňovníka za rok 2022 vo výške 4 579,26 eura, a to z dôvodu, že poberateľom starobného dôchodku sa stal až v priebehu roka 2022 (nebol poberateľom dôchodku k 1. 1. 2022).

6.3 NČZD na manželku

Nezdaniiteľnú časť základu dane na manželku/manžela si **môže uplatniť** daňovník iba v prípade, ak manželka/manžel žije s daňovníkom v domácnosti a spĺňa aspoň jednu z podmienok uvedených v § 11 ods. 4 písm. a) ZDP:

- starala sa o vyživované maloleté dieťa (do dovŕšenia 3, resp. 6 rokov života dieťaťa pri nepriaznivom zdravotnom stave) žijúce s daňovníkom v domácnosti,
- poberala peňažný príspevok na opatrovanie podľa zákona č. 447/2008 Z.z., o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia,
- bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie,
- považuje sa za občana so zdravotným postihnutím,
- považuje sa za občana s ťažkým zdravotným postihnutím.

Ak sú splnené podmienky pre nárok na nezdaniteľnú časť základu dane iba jeden alebo niekoľko kalendárnych mesiacov, môže si daňovník uplatniť iba pomernú časť tejto nezdaniteľnej časti. To znamená, že si uplatní 1/12 za **každý mesiac, na začiatku** ktorého boli splnené podmienky.

Ak daňovník má základ dane v roku 2022 rovný alebo nižší ako 38 553,01 eura (176,8 – násobok sumy PŽM), môže si uplatniť sumu nezdaniteľnej časti vo výške **4 186,75 eura**, za predpokladu, že manželka/manžel **nemala vlastný príjem**.

Ak manželka mala vlastný príjem, ktorý nepresiahol sumu 4 186,75 eura, tak nezdaniteľná časť sa vypočíta ako **rozdiel** medzi sumou 4 186,75 eura a vlastným príjmom manželky.

Ak manželka mala vlastný príjem presahujúci sumu 4 186,75 eura, tak nezdaniteľná časť na manželku sa rovná 0.

Daňovník mal za rok 2022 základ dane 22 500 eur. Manželka bola od 22.7.2022 evidovaná na úrade práce. Vlastný príjem manželky bol v sume 3 450 eur. Akú sumu nezdaniteľnej časti si môže v daňovom priznaní za rok 2022 daňovník na manželku uplatniť?

Odpoveď: Nárok na nezdaniteľnú časť vzniká až od mesiaca augusta 2022 (na začiatku ktorého boli splnené podmienky).

Výpočet nezdaniteľnej časti: $4\,186,75 - 3\,450 = 736,75 : 12 \text{ mesiacov} \times 5 \text{ mesiacov} = 307 \text{ eur}$.

Upozornenie: zaokrúhľuje sa vypočítaná suma 1/12 – tento výsledok sa zaokrúhli matematicky. V daňovom priznaní za rok 2022 si môže daňovník na manželku uplatniť sumu nezdaniteľnej časti vo výške **307 eur**.

Ak základ dane daňovníka presiahne sumu 38 553,01 eura a manželka **nemala vlastný príjem**, tak nezdaniteľná časť na manželku/manžela predstavuje sumu vo výške rozdielu medzi sumou 13 825 eur (63,4 – násobok sumy PŽM) a ¼ základu dane daňovníka.

Ak manželka mala v roku 2022 vlastný príjem, tak nezdaniteľná časť základu dane na manželku predstavuje sumu vo výške rozdielu medzi sumou 13 825 eur a ¼ základu dane daňovníka zníženú o sumu vlastného príjmu manželky/manžela. Ak takto vypočítaná suma je nižšia ako 0, NČZD na manželku sa rovná 0.

Základ dane daňovníka	Manželka/manžel	Výška NČZD
Je rovný alebo nižší ako 38 553,01 eura	nemá vlastný príjem	4 186,75 eura
	má vlastný príjem	4 186,75 eura – vlastný príjem manželky
	má vlastný príjem vyšší ako 4 186,75 eura	0
Je vyšší ako 38 553,01 eura	nemá vlastný príjem	13 825 eur – ¼ základu dane daňovníka
	má vlastný príjem	13 825 eur – ¼ základu dane – vlastný príjem manželky

Do vlastného príjmu manželky/manžela **sa nezapočítava:**

- zamestnanecká prémie spolu § 32 ZDP,
- daňový bonus podľa § 33 ZDP,

- zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť,
- štátne sociálne dávky, medzi ktoré patrí: príspevok pri narodení dieťaťa, príplatok k príspevku pri narodení, príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá alebo viac detí súčasne, príspevok na pohreb, rodičovský príspevok, prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, vianočný príspevok dôchodcom, 13 dôchodok a iné,
- štipendium poskytované študentovi, ktorý sa sústavne pripravuje na budúce povolanie,
- **tehotenské štipendium sa taktiež nezapočítava do vlastného príjmu manželky**, nakoľko je poskytnuté študentovi, ktorý sa sústavne pripravuje na budúce povolanie.

Do vlastného príjmu manželky/manžela **sa započítava akýkoľvek príjem**, aj keď je od dane z príjmov oslobodený. Do týchto príjmov patria:

- zdaniteľné príjmy podľa § 5 až § 8 ZDP,
- náhrada príjmu počas práceneschopnosti vyplácaná zamestnávateľom,
- nemocenské dávky (nemocenské, ošetrovné),
- dôchodkové dávky (starobný dôchodok),
- dávky v nezamestnanosti,
- peňažný príspevok na opatrovanie,
- dávka v hmotnej núdzi.

Tehotenské sa započítava do vlastného príjmu manželky, pretože ide o dávku vyplácanú Sociálnou poisťovňou. Rovnako ako všetky dávky vyplácané podľa zákona o sociálnom poistení sa započítava do vlastného príjmu manželky.

Za **vlastný príjem** manželky/manžela sa považuje **príjem znížený o zaplatené poistné a príspevky**, ktoré manželka/manžel v príslušnom zdaňovacom období roku 2022 bola/bol povinná/povinný z tohto príjmu zaplatiť.

Daňovník dosiahol za rok 2022 základ dane 38 700 eur. Manželka sa počas celého roka 2022 starala o ich spoločné vyživované dieťa. Počas roka poberala materskú dávku v sume 2 000 eur a zvyšnú časť roka poberala rodičovský príspevok. Akú sumu nezdaniteľnej časti si môže daňovník na manželku uplatniť?

Odpoveď: Nárok na nezdaniteľnú časť vzniká za celý rok 2022. Materská dávka vstupuje do vlastných príjmov manželky. Rodičovský príspevok do vlastných príjmov nevstupuje. Výpočet nezdaniteľnej časti: $13\,825 - (38\,700 : 4) = 4\,150 - 2\,000 = 2\,150$ eur. V daňovom priznaní FO si môže daňovník uplatniť sumu nezdaniteľnej časti základu dane na manželku vo výške 2 150 eur.

6.5 Daňový bonus na dieťa

Daňovník, ktorý si chce za rok 2022 uplatniť daňový bonus na dieťa, **musí splniť** nasledovné podmienky:

- má dieťa, ktoré vyživuje vo svojej domácnosti - vlastné, osvojené, dieťa manželky, v náhradnej starostlivosti, ktoré sa podľa zákona o prídavku na dieťa považuje za nezaopatrené,

- dosiahol príjem z tzv. aktívnych príjmov – príjem zo závislej činnosti alebo príjem z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti aspoň vo výške **3 876 eur** (6-násobok minimálnej mzdy),
- vykázal základ dane (nevykázal daňovú stratu) z príjmov z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti,
- daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou (nerezident) si môže uplatniť daňový bonus, ak úhrn jeho zdaniteľných príjmov na území Slovenskej republiky v roku 2022 tvorí najmenej 90 % zo všetkých jeho príjmov, ktoré mu plynú zo zdrojov v Slovenskej republike a zo zdrojov v zahraničí.

Daňový bonus si môže daňovník uplatniť **už v kalendárnom mesiaci**, v ktorom sa dieťa narodilo, alebo v ktorom sa začína sústavná príprava dieťaťa na budúce povolanie, alebo v ktorom bolo osvojené alebo prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

Ak na dieťa, ktoré dosiahlo 6 rokov a nepresiahlo 15 rokov **bola poskytnutá dotácia na stravu** daňovník **nemá** za tieto mesiace **nárok na uplatnenie daňového bonusu**.

Daňový bonus si môže uplatniť vždy len jeden daňovník. Ak si daňový bonus uplatní jeden z rodičov na niektoré mesiace a druhý rodič na ďalšie mesiace, tzn. delenie daňového bonusu podľa mesiacov je možné. Ak podmienky na uplatnenie daňového bonusu spĺňa viac daňovníkov, a ak sa nedohodnú inak, daňový bonus sa prizná v poradí matka, otec, iná oprávnená osoba.

Novela zákona o dani z príjmov priniesla novú výšku a podmienky v uplatňovaní daňového bonusu na dieťa pre obdobie od 1. 7. 2022 do 31. 12. 2022.

Daňový bonus za obdobie od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022

Za obdobie od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022 sumy a podmienky pre uplatnenie nároku zostávajú nezmenené resp. rovnaké ako za rok 2021.

Daňový bonus na dieťa za obdobie **od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022** si môže daňovník uplatniť:

- pre dieťa **do 6 rokov** (vrátane mesiaca, v ktorom dovŕši 6 rokov): v sume **47,14 eura**,
- pre dieťa **od 6 do 15 rokov** (vrátane mesiaca, v ktorom dovŕši 15 rokov): v sume **43,60 eura**,
- pre dieťa **od 15 rokov**: v sume **23,57 eura**.

Na uplatnenie daňového bonusu na vyživované dieťa v I. polroku 2022 musí byť splnená podmienka – **výška zdaniteľných príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti musí byť za rok 2022 aspoň 3 876 eur** a musí byť vykázaný čiastkový základ dane z týchto príjmov.

Pre splnenie podmienky výšky dosiahnutých príjmov sa príjmy zo závislej činnosti a príjmy z podnikania alebo z inej samostatnej zárobkovej činnosti **nespočítavajú**.

Daňový bonus za obdobie od 1. 7. 2022 do 31. 12. 2022

Daňový bonus na dieťa od 1. 7. 2022 – 31. 12. 2022:

- **pre dieťa do 15 rokov** (vrátane mesiaca v ktorom dovŕši 15 rokov): v sume **70 eur** - daňový bonus sa neuplatní, ak sa vyživovanému dieťaťu poskytuje dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom.